

Trobareu la força en la calma i la confiança

Graduades i graduats, padrines i padrins, familiars i amigues i amics dels graduats. I també sr. vicerector, degà, vicedegans, professors, administradora de centre i personal de la facultat de Lletres,

El deganat de la Facultat de Lletres m'ha encarregat de dir unes paraules en aquest acte de graduació. Recordo que fa uns anys, essent jo vicedegà, vaig intervenir breument en el primer que va fer la facultat, un curs en què van coincidir l'última lleva de llicenciats amb la primera de graduats. Actes com aquest han anat agafant importància en els últims anys, com a expressió de la companyonia entre uns estudiants que han seguit uns mateixos estudis en la mateixa facultat. És un acte que vol ser un punt final a uns anys d'estudi que han portat a l'obtenció d'un grau, i un punt de sortida cap a nous projectes i objectius.

Com a antic catedràtic de Prehistòria, ara professor emèrit, per a mi és un goig dirigir-me als graduats d'aquest any. El programa de l'acte anomena aquest meu parlament conferència. No tingueu por, no parlaré de prehistòria, simplement faré unes reflexions inspirades en una antiga inscripció que es llegeix en aquesta casa.

No deu ser casualitat que s'hagi encarregat aquest parlament a un dels professors de la facultat que ens hem jubilat el proppassat mes de setembre, com un reconeixement també cap els que pleguem, que tants estudiants hem vist començar i acabar, o no, llurs estudis. Bé que us hem d'animar a posar-vos a treballar i ajudar a pagar les nostres pensions! Som les dues cares de la moneda. Els uns us prepareu per començar la vida laboral, els altres l'hem acabada. Graduació i jubilació són un ritual de pas, una litúrgia en moments importants de canvi en el transcurs de la nostra vida, com diria el professor d'Antropologia Joan Lluís Alegret, ara també jubilat.

Al cantó sud-oest del claustre de la Facultat de Lletres hi ha dues portes iguals, que pel seu estil semblen del segle XVII, totes dues amb una inscripció a la llinda. La de ponent dóna pas al l'antic refetor o menjador dels frares dominicans que durant

tants segles van habitar en aquesta casa. La inscripció que porta és molt clara. Es tracta, com ella mateixa indica, d'un vers del salm 144 de la Bíblia Vulgata que diu: *Oculi omnium in te sperant Domine, et tu das escam illorum*, o sigui: "Tothom posa els ulls en tu, Senyor, mirant esperançats, i tu els dones l'aliment". Fa referència clara als aliments que, gràcies a Déu, els frares rebien en la taula de la sala on anaven a entrar. Nosaltres podem pensar que és una referència als ensenyaments que els professor i la facultat donen avui als estudiants que hi entren.

Com a títol d'aquest curt parlament he triat la inscripció que hi ha en la llinda de la porta meridional, entre el claustre i el vestíbul de la facultat, sota la que heu passat centenars de vegades. Aquesta inscripció ja no és tan clara. Ha estat treta de la Vulgata, del llibre d'Isaïes 30, 15 i diu: *"In silentio et spe erit fortitudo vestra"*, i l'hem vist traduïda de diferents maneres: "En la quietud i la confiança trobareu la força" (Bíblia de Montserrat); "Trobareu la força en la calma i la confiança" (Bíblia interconfessional). O sigui: No us esvereu i tingueu confiança.

En el context del capítol del llibre d'Isaïes d'on està treta és una advertència que fa el profeta als habitants de Jerusalem, que no tinguin por davant de l'amenaça assíria que els queia al damunt, que han de tenir confiança en ells mateixos, en les seves pròpies forces i en Déu. Succeïa això cap el 700 aC. Els diu Isaïes que no fugin per anar a Egipte, on han posat les esperances de trobar refugi. Encara que vagin a cavall o en carros ràpids, més ràpids seran els seus perseguidors, que els encalçaran igualment. I certament, aquell cop Jerusalem resistí i el rei assiri Sennaquerib va haver d'entornar-se'n amb la cua entre cames. El segon llibre dels Reis (19,28) ens ho diu a la seva manera: Déu li va posar l'anella al nas, la brida a la boca i el va fer tornar pel camí per on havia vingut. Un cop a Assíria, morí assassinat

Isaïes es plany que la gent del seu poble volia que li diguessin coses plaents, que li vaticinessin il·lusions, no la veritat. Jo, com ell, no us diré només coses plaents perquè us feu il·lusions, ni us diré que el vostre esforç ja s'ha acabat, ni que ara ve un camí de flors i violes.

En primer lloc, això sí, us vull felicitar de tot cor per haver arribat fins aquí, per haver-vos graduat. Massa que heu vist companys que abandonaven els estudis i no són aquí on vosaltres us trobeu.

Però haig de dir també que ara enceteu un altre camí, amb uns altres objectius, i que heu de treballar amb confiança per obtenir-los. Tant ara com durant els estudis de graduat, com en temps de la invasió assíria, no és la fugida la solució. Heu de mantenir-vos fermes i fermes, sempre amb curiositat i interès, sense defugir el treball. Cal ser dúctil, veure la part positiva dels reptes i aprofitar les oportunitats.

Quan el deganat m'encarregà aquest parlament jo podia haver fugir d'estudi i haver dit: no puc, aquest dia seré a Egipte. Al contrari, m'ho vaig agafar amb calma i confiança i aquí em teniu, aprofitant l'oportunitat de dirigir-me a vosaltres.

Un professor em deia que avui ja no podem dir als estudiants que s'esforcin tant com puguin, que més endavant seran recompensats. Potser no, perquè moltes vegades no passa, perquè són molts els factors que poden alterar el resultat. Però esforç, calma i confiança continuen essent indispensables.

Amb Isaïes puc dir, a cadascun de vosaltres el que llegim en el mateix capítol que la frase de la inscripció, que si tens confiança "les teves orelles sentiran darrera teu unes paraules que diuen: Aquest és el camí, segueix-lo, tant si et porta a la dreta com si et porta a l'esquerra" (Is 30, 21); "Tindràs pluja per la llavor que sembris a la terra, i la terra produirà pa, que serà suculent i nutritiu. I el teu bestiar pasturarà aquell dia en amples prats" (Is 30, 23).

La vostra tranquil·litat i confiança en el futur es basa en el fet que heu estudiat en la millor de les universitats i en la més noble de les facultats, i en el fet que heu obtingut un títol que no us ha regalat ningú, perquè la nostra universitat no fa aquestes coses, i que en canvi us ha costat un esforç continuat durant 4 anys.

Tant de bo algun dia de la vostra vida pugueu dir d'aquesta nostra universitat unes paraules semblants a les que Salvador Espriu, un llicenciat en dret esdevingut poeta, va dir de la seva, i que es llegeixen en la placa, esculpida per Josep Maria Subirachs, que figura prop del paranimf de la UB:

“Fundada sota el signe de la magnanimitat la nostra casa serà sense cap claudicació fidel al seu alt destí. I coses glorioses han estat, són i seran dites de tu, *alma mater*” (Salvador Espriu 9-X-1980).

Els professors, sempre nostàlgics i conservadors, entre nosaltres lamentem que s’han perdut coneixements que nosaltres teníem assumits, i que ben segur que eren i són importants: que si ara hi ha un menor coneixement del llatí, que si els estudiants no saben història sagrada, que si el dèficit en determinades lectures, que si problemes de redacció, que si una manera de buscar la informació diferent de la nostra... Una professora em deia amb humor fa uns dies: “No és que ja que no sàpiguen el catecisme, és que no han vist la Guerra de les Galàxies”. És la decadència del nostre món que els grans sempre hem vist entre els joves. Joves que desconeixen coses que són realment molt importants, però que en canvi en coneixen d’altres, i que tenen habilitats, competències que a nosaltres ens costa molt d’assolir.

També les matèries impartides a la universitat han anat canviant, encara que sigui d’una forma més lenta. La universitat del primer quart del segle XX era arcaica i tronada i desesperava a l’escriptor Josep Pla, l’arqueòleg Lluís Pericot o el periodista Agustí Calvet “Gaziel”, que ens la han descrita. Va millorar els anys 30, per tornar a decaure durant el primer franquisme. A partir dels anys setanta els plans d’estudis es van modificar, les universitats es van multiplicar, i recentment ho han fet les llicenciatures i graus. Amb els nous graus, d’altres han vist reduïts llurs efectius. El canvi, a la universitat també, és imparable.

Quina és la formació ideal per fer front al reptes del futur? La mare de Lluís Pericot, que seria el prehistoriador més important a l’Espanya del tercer quart del segle XX, nascut a Girona, on té dedicada una avinguda important, d’una família procedent de Torroella de Montgrí i Bagur, creia que tot home preparat havia de tenir dues carreres i un ofici. Per això Lluís Pericot es matriculà de Dret i de Lletres a la Universitat de Barcelona, i s’inicià en l’ebenisteria, aleshores un ofici habitual a Torroella de Montgrí, on es fabricaven excel·lents mobles. També avui hi ha qui creu que amb dobles titulacions l’espectre de possibilitats de feina s’eixampla.

Sigui com sigui, heu de saber que heu rebut un ensenyament de qualitat que es només un primer pas cap a la vida laboral. Potser us espera un màster que us ha de conduir cap a una professió. És aquesta la formació completa que necessiteu per la vostra vida laboral? Ben segur que no, que us haureu de seguir formant tota la vida per fer front a un món que canvia cada vegada més de pressa, on no es poden fer previsions de futur gaire llargues.

En la meva època d'estudiant, per obtenir la llicenciatura amb grau a la UB, calia presentar un treball d'investigació, que anomenàvem tesina, com ara vosaltres heu hagut de redactar un treball final de grau. Havia après a escriure a màquina (cosa importantíssima que ni llavors ni ara no s'ensenyava als instituts) sense cap mètode, simplement practicant amb una màquina llogada, antiga i molt pesada que em segava els dits quan la portava lligada amb un cordill. Acabats els estudis, en el moment de passar en net la tesina, al 1972, la mare em va voler fer un regal per a tota la vida. Vaig triar una màquina d'escriure portàtil. I de fet va ser per tota la vida, perquè encara la tinc ben nova. Només va servir per la tesina. Per la tesi ja em vaig servir d'una màquina elèctrica, en una època que ja es sentia a dir que s'estaven posant a punt uns aparells que facilitarien escriure i calcular. Eren els ordinadors que als anys 80 es van anar escampant. Sabeu que la UdG tenia poc després un sol ordinador a Ciències del que ens servíem tots i que tenia menys capacitat que el vostre portàtil? I tot seguit ha vingut el mòbil... Quants canvis, quantes oportunitats de treball abans impensables no han aportat ordinadors, mòbils i internet?

Així doncs, cal no esverar-se i confiar en vosaltres mateixos i en les competències que heu adquirit, la més important de les quals és saber que haureu d'obtenir noves competències. Us heu de continuar formant i heu de continuar aprenent, potser en direccions diferents de la que ara imagineu, perquè el camí de la vida us pot portar a la dreta o a l'esquerra, com deia Isaïes. Heu de buscar i potenciar allò en què sou bons. Potser no heu tret notes excel·lents, però sou simpàtics, espavilats, us relacioneu fàcilment, sou treballadors, bons oradors, redacteu bé, feu una bona recerca.

Els que m'heu tingut de professor recordareu potser que el primer dia de classe, una classe que molt sovint era la primera que teníeu en aquesta facultat, dedicava una estona per dir-vos que calia que us esforcéssiu des d'aquell mateix dia, que procuréssiu obtenir bones notes de tots les assignatures que poguéssiu, que un bon expedient és important per obtenir beques i ajudes, que tinguéssiu coratge amb les assignatures o els professors que no us agradessin, que no us desaniméssiu mai i que, sobretot, prioritzéssiu l'estudi d'un idioma, preferentment l'anglès, que dominar bé un idioma és més difícil que obtenir un grau. El mateix un podria dir ara. El coneixement d'idiomes continuarà essent bàsic en la vostra formació.

Ningú no està predestinat perquè hagi estat estudiat aquest o aquell grau. Pel meu gust l'educació a Batxillerat no diferenciaria entre ciències i lletres, perquè els de lletres necessitem coneixements matemàtics i entre les ciències hi haurien d'haver més humanitats. Ja fa força anys el dia de la inauguració del curs a la UdG ens va fer la conferència un científic català de gran renom. Va dir que la ciència que ell practicava era tant important que per fer-la avançar era partidari de triar les criatures més ben dotades des de ben jovenetes i formar-les apart dels altres de forma especialitzada i dirigida per fer així avançar més la seva ciència, i que els savis així fabricats podrien dirigir millor la nostra vida per assegurar la nostra salut. A mi em semblà una idea perversa i equivocada. Això ja es va provar per assegurar la salvació de les ànimes, i no va funcionar gaire. Què en queda avui del saber teològic i dogmàtic dels dominicans que tant resaren i predicaren en aquesta església, mentre encalçaven heretges i els jutjaven a la sala capitular? I ara segurament tampoc no funcionaria per salvar, vulgues o no, els cossos. Perquè en ciència els canvis són sobtats, i molt sovint la formació adquirida s'ha d'abandonar en profit d'una altra.

El que cal és estar preparat amb una base àmplia de coneixements i enfrontar el futur amb fermesa i confiança en les vostres competències i en vosaltres mateixos. Unes competències que en gran part us han donat la facultat i la universitat on heu estudiat, la vostra *alma mater*.

Ja per acabar, us felicito una vegada més pel vostre graduat que avui celebrem i us desitjo molta sort en els projectes que emprendreu a partir d'ara. Que us pugueu sentir sempre orgullosos de la Facultat de Lletres i de la Universitat de Girona. Enhorabona a totes i tots.

Narcís Soler, professor emèrit de la UdG, 26 d'octubre de 2018